

Türkiye’de Erken Çocukluk Dönemi Müzik Eğitime Yönelik Mesleki Uzmanlık Alanında Yaşanan Sorunlar ve Bir Çözüm Önerisi *

Yunus Yapalı ¹, Ayşe Çakır İlhan ², Salim Sever ³

Öz

Erken çocukluk müzik eğitimi (EÇME) konusundaki sorunlar, dünya genelinde yapılan birçok bilimsel çalışmada ele alınmış olmasına rağmen, sorunun güncel çalışmalarda hala çözüm aranan konular arasında olması bu sorunlara kalıcı bir çözüm önerisinin henüz bulunamadığını düşündürmektedir. Nitel araştırma ve durum çalışması yaklaşımıyla yapılandırılan bu araştırmanın amacı; Türkiye’de EÇME alanındaki mevcut problemlere çözüm olabileceğine inanılan bir yüksek lisans programı önermektir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi (TYÇÇ), ulusal ve uluslararası alanyazındaki mevcut bilgiler ve katılımcı görüşleri doğrultusunda EÇME uzmanlık eğitimi için bir yüksek lisans programı önerisi geliştirilmiştir.

Önerilen programın temeli, müzik alanında sınırlı deneyime sahip olan erken çocukluk eğitimcilerinin performansını geliştirme amacıyla Bandura’nın öz-yeterlilik teorisine dayanmaktadır. Araştırmanın katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemi ve kartopu örneklemeyle belirlenmiştir. Çalışma grubu; eğitim ve sağlık bilimleri fakültelerinde EÇME’ye yönelik dersleri yürüten ve bu alanda lisansüstü çalışmalar yapan 14 akademisyen ile özel okullarda müzik dersleri veren 10 müzik öğretmeni olmak üzere 24 katılımcıdan oluşmaktadır. Veriler alanyazın taraması ve katılımcılarla yapılan görüşmeler aracılığıyla elde edilmiş, betimsel ve içerik analiz yaklaşımı kullanılarak çeşitli kategori ve alt kategorilerde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda raporlaştırılmıştır. Katılımcıların, önerilen yüksek lisans programının ders yapısı, içeriği ve disiplinlerarası etkileşim potansiyeli hakkında sundukları değerlendirmeler esas alınmıştır. Elde edilen bulgular, TYÇÇ kapsamında bir yüksek lisans programı taslağının oluşturulmasına zemin hazırlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Alan yeterlikleri
Erken çocukluk müzik eğitimi
EÇME
Lisansüstü program önerisi
Uzman yeterlikleri

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 17.11.2023
Kabul Tarihi: 20.09.2024
Elektronik Yayın Tarihi: 28.04.2025

DOI: 10.15390/EB.2025.13289

* Bu makale Yunus Yapalı’nın Ayşe Çakır İlhan ve Salim Sever danışmanlığında yürüttüğü "Erken çocuklukta müzik eğitimi alanında uzmanlık eğitimi için alan yeterliklerinin belirlenmesi ve bir program önerisi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Türkiye, yunusyapali@cumhuriyet.edu.tr

² Kapadokya Üniversitesi, Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Türkiye, aysecakirilhan@gmail.com

³ Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, salimsvr@gmail.com

Araştırma sonucunda; önerilen yüksek lisans programı için TYÇÇ doğrultusunda yüksek lisans düzeyinde bilgi, beceri ve yetkinlik boyutunda, 43 genel yeterlik ve 43 tane de alan yeterliği belirlenmiştir. Ayrıca, programda yer alacak dersler ve içerikleri, EÇME uzmanının etkileşim kurabileceği disiplinler, önerilen yüksek lisans programı ile ilgili öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin düşünce / önerileri açıklanmıştır.

EÇME uzmanlarının mesleki yeterliklerini güçlendirme ve ilerleyen dönemlerdeki müzik eğitimi programlarının oluşturulmasında bir referans noktası sağlama amacı taşıyan bu çalışmanın, EÇME alanında uzmanların kalitesini yükselteceği ve gelecekteki müzik eğitimi programları için bir rehber olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, farklı disiplinlerden gelen eğitimcilere EÇME uzmanlığına yönelik bir çözüm yolu sunması ve yeni bir uzmanlık alanı oluşturması açısından da önemli bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Giriş

Erken çocukluk dönemi, bir bireyin yaşamındaki en önemli ve etkili gelişim aşamalarından birini temsil eder. Bu dönem, çocukların dünya ile ilk temaslarını kurduğu, temel yeteneklerin oluşturulduğu ve kimliklerinin şekillendiği bir dönemdir. Bu nedenle, erken çocukluk döneminde sağlanan eğitim ve deneyimler, bir bireyin gelecekteki yaşam yolunu derinlemesine etkileyebilir.

Müzik, insan deneyiminde derin izler bırakan ve birçok yönüyle gelişimimize katkı sağlayan bir sanat formu olarak kabul edilir. Özellikle çocuklar için müzik, gelişim alanlarının desteklenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, müzik eğitiminin çocuklar üzerinde olumlu etkileri alanyazında geniş bir şekilde incelenmiştir. Müzik eğitimi çocukları bilişsel (Campbell ve Scott-Kassner, 2009), duygusal (Williams, Barrett, Welch, Abad ve Broughton, 2015), dilsel (Bolduc, Gosselin, Chevrette ve Peretz, 2020), sosyal (Ruokonen, Tervaniemi ve Reunamo, 2021), iletişimsel (Pitt, 2019) ve müziksel (Gromko ve Poorman, 1998) olarak etkilemektedir. Ancak, bu olumlu etkilerin pratikte nasıl yansıtılması gerektiği, erken çocukluk müzik eğitimi (EÇME) alanında süregelen bir tartışma konusudur.

EÇME alan uzmanlığıyla ilgili problemler tarihsel süreçte dünya genelinde yapılan birçok bilimsel araştırmanın ana konusu olmuş ve uzman yeterliklerinin önemi birçok bilim insanının çalışmalarında dile getirilmiştir (Bautista, Yeung, McLaren ve Ilari, 2022; Göncü, 2010; Greenberg, 1976; Groff, 1962; Milliband, 2004; Okyay, 1980; Saunders ve Baker, 1991). Son yıllarda yapılan araştırmaların sonuçları da EÇME alanında yaşanan sorunlara yönelik sunulan çözüm önerilerinin belirlenen probleme kalıcı bir çözüm sağlayamadığını, EÇME uzmanlığının daha etkin bir şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Çalışmalar; müzik eğitimi (Fidan, Çitçibaşı ve Turan, 2020) okul öncesi eğitim (Barboros ve Akbulut, 2021) ve sınıf öğretmenleri ile öğretmen adaylarının (Dinç Altun ve Uzuner, 2018; Poulter ve Cook, 2022; Sungurtekin ve Çakır İlhan, 2015; Welch, 2021) EÇME alanındaki yetkinliklerini yeterli bulmadıklarını göstermektedir. Bu nedenle, EÇME uzmanlığındaki sorunun hala devam ettiği ve bu programların lisans derslerinin belirlenen hedeflere ve öğrenim çıktılarına ulaşmada yetersiz olduğu görüşleri halen geçerliliğini korumaktadır.

EÇME’de karşılaşılan ana sorunlar öğretmenlerin yetkinliklerinde (Öztutgan, 2018; Welch, 2021) ve mevcut müzik eğitimi programlarının içeriklerinde (Aysu, Aral, Gürsoy ve Yıldız Bıçakçı, 2018; Koca, 2013) belirginleşmektedir. Ayrıca, eğitim politikalarının da (Elaldı, Batdı ve Sönmez-Ölger, 2020; Fidan, Çitçibaşı ve Turan, 2020) bu sorunlara etkisi olduğu görülmektedir. Alanyazında bu sorunlara yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler arasında müzik ders programlarının revizyonu, öğretmenlik bölümlerinin farklılaştırılması, yüksek lisans ve doktora programlarının güçlendirilmesi

ve hizmet içi eğitimlerin artırılması bulunmaktadır. Ayrıca, eğitim politikalarının, müfredat tasarımcıları ve öğretmenler arasındaki işbirliği güçlendirilebilir.

EÇME alanındaki sorunlara getirilen çözüm önerileri arasında, müzik eğitimi derslerinin sayısının ve kalitesinin artırılması öne çıkar. Özellikle özel öğretim kurumlarında çalışan müzik öğretmenleri için bu tür bir gelişme oldukça faydalı olabilir. Çünkü özel okullarda tüm kademelerde müzik dersleri müzik öğretmenleri tarafından verilmektedir. Ancak devlet okullarında bu durum farklıdır; okul öncesi müzik etkinlikleri ve ilkokul kademelerinde müzik dersleri genellikle çocuk gelişim uzmanları, okul öncesi ve sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Bu nedenle, sadece müzik eğitimi lisans programlarındaki değişikliklerin sorunu tamamen çözmediği görülmektedir. Önerilen bir başka çözüm ise okul öncesi müzik eğitimi lisans programlarının başlatılmasıdır (Doğan ve Tecimer, 2017; Fidan, Çitçibaşı ve Turan, 2020; Küçüköncü, 2000). Ancak, mevcut sorunların farklı eğitim alanlarından gelen tüm eğitimcileri etkilediği göz önüne alındığında, bu tür bir lisans programının sorunları tamamen çözeceği şüphelidir. Gerek EÇME'ye yönelik derslerin sayı ve içerik yönünden zenginleştirilmesi, gerekse EÇME alanına yönelik lisans programlarının açılması gibi çözüm önerileri sadece programın açıldığı dönem veya ders sayı ve içeriklerinin çözüme kavuştuğu andan itibaren eğitime devam eden lisans öğrencilerini olumlu etkileyecektir.

Sorunların çözümü için öne sürülen öneriler, EÇME'nin ayrı bir uzmanlık dalı olarak ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, çocuklara uygun öğretim teknikleri, yöntemleri ve yaklaşımların, konunun uzmanları tarafından etkili bir şekilde sunulması gerekmektedir. Mevcut durumda, okul öncesi ve ilkokul seviyesinde müzik eğitimi vermesi beklenen öğretmenler, lisans programlarında gereken donanımına sahip olarak yetiştirilmemektedir. Erdoğan Okyay'ın (1980) mevcut duruma yönelik 44 yıl önce yapmış olduğu değerlendirmede, EÇME'nin anaokullarında yeterli bir şekilde yer almadığına dikkat çekilmiştir. Okyay, özellikle bu alandaki eğitimin ya yeterli müzik eğitimi almayan okul öncesi eğitimcileri ya da okul öncesi eğitimi dalında yeterince uzmanlaşmamış müzik eğitimcileri tarafından yürütüldüğüne vurgu yapmıştır. Bu tespitin, 2024 Türkiye'sinde, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasının önem taşıdığı bir dönemde bile hala geçerliliğini koruması, bu konudaki eksikliklerin giderilmesi ve nitelikli bir EÇME için yeni ve özgün bir çözüm önerisinin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Önerilen yüksek lisans programı müzik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği ile çocuk gelişimi programlarından mezun olan eğitimcilerin sorununa çözüm olacağı için önemli görülmektedir. Bu program kapsamında yetiştirilecek olan uzmanlar, bu eğitimi lisans seviyesinde verebilecek yeterlikte eğitileceklerdir. Bu çözüm, lisans öğrencilerinin, bu alanda uzmanlaşmış akademisyenlerden eğitim alarak istenilen yeterliğe sahip olarak mezun olmalarını sağlayacaktır. Önerilen programın temeli, müzik alanında sınırlı deneyime sahip erken çocukluk eğitimcilerinin (Barrett, Flynn, Brown ve Welch, 2019; Poulter ve Cook, 2022) performansını artırmak amacıyla Bandura'nın (1977, 1986) öz-yeterlik teorisine dayanmaktadır. Bandura'nın öz-yeterlik teorisi, bireyin belirli bir görevle başa çıkma yeteneğine olan inancının, görev performansını ve başarısını etkilediğini iddia etmektedir. Öz-yeterlik kavramı, bireyin kendi yeteneklerine ve becerilerine güven duyması ve belirli bir görevle başa çıkma konusundaki inancıyla ilişkilendirilir. Programın tasarımında, öz-yeterlik teorisi öğretmenlerin müzik eğitimine daha fazla özgüvenle yaklaşmalarını amaçlamakta ve onları müzik etkinliklerini daha etkin bir şekilde uygulamaya teşvik etmektedir. Bu teori, programın öğretmenlerin eğitimi ve rehberliği ile şekillendirildiği ve öğretmenlerin öz-yeterliklerinin artırılmasında önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Bu programın, eğitimcilerin kendilerinden emin oldukları müzik etkinliklerini daha etkin bir şekilde uygulamalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Eğer eğitimciler kendilerini bu konuda yeterli hissetmezlerse, öğrencilere yetersiz müziksel deneyimler sunma riskini doğurabilir. Bu programın, EÇME uzmanlarının okul ve sınıf ortamlarına değer katacağı öngörülmektedir. Erken yaşlardaki müzik eğitiminin, bireyin ilerleyen yaşamındaki başarısına olumlu etkileri olduğu bilirse de bu kritik dönemde müzik ve çevresel faktörlerin tam anlamıyla birleştirilmemesi önemli bir sorundur. Kodály'ın müzik eğitiminin herkes için erişilebilir ve zevkli olması gerektiğini savunur. Kodály, müzik eğitimini çocukların doğal eğilimleri ve yetenekleriyle uyumlu hale getirerek, onların müziksel

gelişimini desteklemeyi amaçlar. Önerilen programın tasarımında, Kodály'ın vurguladığı prensipler öğretmenlere rehberlik etmekte ve onları müzik etkinliklerini öğrencilere daha keyifli hale getirmek için nasıl uygulamaları gerektiği konusunda yönlendirmektedir. Bu vurgular, programın öğrencilere müziği sevdirmek ve onların müziksel yeteneklerini geliştirmek için nasıl kullanıldığını açıklamaktadır. Öğretmenlerin temel görevi, müzik ve şarkıyı öğrenciler için zevkli bir deneyim haline getirmektir (Liszt Academy, 2022). Bunun, öğrencilerin müzikle daha olumlu bir ilişki kurmalarını ve bu alana olan ilgilerini artırmalarını sağlayabileceği düşünülmektedir.

21. yüzyılın dinamik ve sürekli değişen sosyo-ekonomik bağlamında bireylerin sahip olması gereken beceriler, teknolojik yeniliklerin hızla evrilen doğası, küreselleşme ve iş dünyasındaki dönüşümlerle paralel olarak sürekli bir evrim göstermektedir (Ablak, 2020; Atik ve Yetkiner, 2021). Bu bağlamda, yaratıcılık, liderlik, girişimcilik ve yenilikçilik gibi becerilerin önemi, giderek artmaktadır (Kayhan, Altun ve Gürol, 2019). Erken çocukluk dönemi, bireyin bilişsel, duygusal ve sosyal gelişim açısından kritik bir dönemdir (Haartsen, Jone, ve Johnson, 2016). Erdoğan Okyay'ın 1980 tarihli değerlendirmesi, bu dönemdeki müzik eğitiminin eksikliklerine işaret etmektedir. Günümüzde, bu eksikliklerin hâlâ varlığını sürdürmesi, bu alanda acil bir dönüşüm ihtiyacının olduğunu göstermektedir. 21. yüzyıl becerileri, yalnızca teknolojik yetkinlikleri değil, aynı zamanda iletişim, iş birliği, yaratıcı düşünme ve problem çözme gibi becerileri de içermektedir (Gelen, 2017). Bu bağlamda müzik bir araç olarak erken çocukluk döneminde bu becerilerin kazandırılmasında etkili olabilir. Netice itibarıyla, müzik eğitiminin erken çocukluk döneminde ayrı bir uzmanlık dalı olarak ele alınması, çocukların hem müziksel yeteneklerini geliştirmek hem de 21. yüzyılın gerektirdiği temel becerileri kazanmaları için kritik bir öneme sahiptir. Bu, eğitim sistemimizde yapılması gereken dönüşümün bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Bu çalışma, Türkiye'de EÇME alanındaki mevcut zorlukları uluslararası alanyazındaki tartışmalarla ilişkilendirerek ele almaktadır. EÇME'nin özünü ve kapsamını incelerken, bu alanda uzmanlaşmış bireyleri yetiştirmek amacıyla bir yüksek lisans programı önerisi sunmaktadır. Bu öneri, erken çocukluk döneminde müzik eğitimindeki potansiyel gelişim alanlarına ve ihtiyaçlara cevap vermek, bu alandaki eğitim standartlarının daha da ileriye taşınması için nitelikli uzmanların yetiştirilmesini teşvik etmektedir. Çalışma, EÇME uzmanlarının gereken yeterlikleri, ders içerikleri ve bu alandaki katılımcı görüşlerini detaylı bir perspektifle incelemeyi hedeflemektedir.

Araştırma, alanda görev yapan akademisyenler ve müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Bu çalışmanın, EÇME uzmanlarının profesyonel gelişimine katkı sağlayarak müzik eğitimi alanındaki eksikliğini gidereceği ve müzik eğitimi programlarının kalitesini artıracığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, müzik, sınıf eğitimi ve çocuk gelişimi gibi disiplinler arası işbirliğinin önemini ve bu alandaki ortak zorlukların üstesinden gelmek için bir işbirliği yaratılmasının gerekliliğini vurgulayan bu çalışma, alandaki ilerlemeyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi: "Türkiye'deki EÇME alanındaki mevcut zorluklar, bu alanda uzmanlaşmış bireylerin yetiştirilmesini hedefleyen bir yüksek lisans programı önerisi ile nasıl ele alınabilir?" olarak belirlenmiştir.

Bu programın gereksinimlerini ve içeriğini belirlemek için öğretim elemanları ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. EÇME uzmanı yetiştirecek lisansüstü program için belirlenen genel yeterlikler ve alan yeterlikleri nelerdir?
2. EÇME uzmanı yetiştirecek lisansüstü programda yer alabilecek dersler ve içerikleri nelerdir?
3. Katılımcıların EÇME uzmanı yetiştirecek lisansüstü program hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Türkiye’ de EÇME uzmanını yetiştiren bir yüksek lisans program önerisi hazırlama amacı taşıyan bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımını temel alarak gerçekleştirilmiştir (Sönmez ve Alacapınar, 2019). “Nitel araştırmanın temel avantajı, incelenen popülasyonun daha zengin ve daha derinlemesine anlaşılmasını sağlamasıdır” (Vanderstoep ve Johnston, 2009, s.8). Araştırmanın metodolojik temeli, belirli bir olayı, durumu veya sınırlı bir sistemi derinlemesine incelemeyi amaçlayan durum çalışmasıdır. Durum çalışması yöntemi, çoklu veri toplama araçları (örn. gözlemler, görüşmeler, görsel-ışitsel materyaller, dokümanlar) ile elde edilen bilgilerin kapsamlı bir şekilde analizini içermektedir (Chmiliar, 2010; Creswell, 2007; Merriam, 2018). Çalışmanın bu yaklaşımı, incelenen durumun veya olayın nasıl ve neden meydana geldiğini derinlemesine anlamak, katılımcıların deneyimlerini ve perspektiflerini detaylı bir şekilde ele almak ve gelecekteki araştırmalar için önemli ipuçları sağlamak amacıyla tercih edilmiştir (Davey, 1990; Yin, 1984). Çalışmada EÇME alanı ile ilgili yurt içi ve yurt dışı kaynak taraması ile kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu hem araştırmacı hem de katılımcıya esneklik sağlayan (Rahman, Tuckerman, Vorley ve Gherhes, 2021) çevrim içi platformda yapılan videolu görüşmeler, telefon, mail ve yüz yüze yapılan görüşmeler aracılığıyla katılımcılara uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Erken çocukluk dönemi’ uluslararası alanyazında 0-8 yaş aralığını (UNICEF, 2001) ifade etmekle birlikte bu çalışmada, çocuğun okul öncesinden başlayarak 9 yaşına kadar olan ve ilkokulun 1, 2, 3 ve 4. sınıflarını kapsayan süreci ifade etmek için tanımlanmıştır. Katılımcılar ifadesi çalışma kapsamında görüşülen alan uzmanları ve öğretmenleri ifade etmektedir. Bu dönemde müzik eğitimi veren öğretmenler erken çocukluk müzik eğitimcisi, yükseköğretim kurumlarında EÇME’ ye yönelik dersleri yürüten öğretim elemanları ise alan uzmanı olarak tanımlanmıştır. Çalışmada önerilen yüksek lisans programında yetiştirilmesi hedeflenen uzmanlar, EÇME uzmanı olarak nitelendirilmiştir ve bu kişiler erken çocukluk ve müzik eğitimi alanlarının gerektirdiği bilgi, beceri ve yetkinlikleri uyarlama becerisine sahip olarak tanımlanmıştır. Orff-Schulwerk elementer müzik ve hareket pedagojisinde kullanılan ve doğaçlamayı geliştirdiği düşünülen çalgılar, elementer müzik çalgıları olarak adlandırılmış ve çalışmada orff çalgıları terimi ile de ifade edilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklemeye yöntemlerinden (Creswell, 2020) kartopu örneklemesiyle belirlenmiştir. Bu yöntem, ilk adımda belirli bir konuda derin bilgiye sahip uzmanların tespit edilmesiyle başlar. Bu uzmanlar, araştırmanın temelini oluşturan ve konuyla ilgili derinlemesine bilgiye sahip kişilerdir (Patton, 1987, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018). Uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda, onların önerileri doğrultusunda yeni uzmanlar belirlenmiş ve bu uzmanlarla iletişime geçilmiştir. Yeni uzmanlar da kendi bilgi ağları ve bağlantıları sayesinde başka potansiyel uzmanları önermiştir. Bu süreç, araştırma katılımcılarının sayısının artmasına ve kartopu gibi büyümesini sağlamıştır. Ancak, araştırma ilerledikçe belirli uzmanlar diğerlerinden daha fazla öne çıkmıştır. Bu uzmanlar, araştırmanın anahtar katılımcıları haline gelmiş ve onların bilgi ve deneyimleri araştırmanın merkezine konumlandırılmıştır. Böylece, kartopu örnekleme kullanılarak başlangıçta belirlenen birkaç uzmanın yanı sıra konu hakkında derin bilgiye sahip olan ve araştırmaya değerli katkılarda bulunan uzmanların ağı genişletilmiş ve derinleştirilmiştir, bu da araştırmanın sürecini şekillendirmiştir. Bu doğrultuda üniversitelerin eğitim fakülteleri (müzik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği) ve sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinde EÇME içerikli dersleri yürütmüş, yürütmekte olan ve bu alanda akademik çalışmalar yapan öğretim elemanları seçilmiştir. Çalışma grubu, yeni katılımcılardan elde edilen verilerin tekrara düşmeye başladığı ve artık yeni veya farklı bilgiler sunmadığı doygunluk noktasına ulaşana kadar artırılmış ve bu noktada örneklem genişletme süreci durdurularak katılımcı sayısı belirlenmiştir. Bu bağlamda temel eğitim (okul öncesi ve sınıf öğretmenliği programı) bölümünden 4, müzik öğretmenliği bölümünden 8, GSF/müzik bölümünden 1 ve çocuk gelişimi bölümünden 1 öğretim elemanı belirlenmiştir. Öğretim elemanlarına ek olarak, özel öğretim kurumlarının okul öncesi ve ilkokul kademelerinde görev yapan 10 müzik

öğretmeni de çalışma grubuna dâhil edilerek toplam 24 gönüllü katılımcıyla araştırmanın çalışma grubu oluşturulmuştur. Alan uzmanı olarak tanımlanan ve görüşme yapılan akademisyenler U1,U2,U3,.....U14; öğretmenler ise Ö1,Ö2,....Ö10 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunu Oluşturan Uzman ve Müzik Öğretmenlerine İlişkin Demografik Bilgiler

Değişkenler		N
Katılımcı Uzmanlar		
Cinsiyet	Kadın	9
	Erkek	5
Yaş	35-44	5
	45-54	4
	55+	5
Öğrenim durumu	Yüksek lisans	2
	Devam eden doktora	1
	Doktora	11
Bölüm	Müzik eğitimi	7
	Çocuk gelişimi	1
	Gelişim Psikolojisi	1
	Okul öncesi	2
	GSF/Müzik	1
	Temel eğitim	2
Katılımcı Müzik Öğretmenleri		
Cinsiyet	Kadın	7
	Erkek	3
Yaş	23-33	3
	34-44	7
Öğrenim durumu	Lisans	6
	Yüksek lisans	4
Çalışma süresi	1-10 yıl	4
	11-20 yıl	6
Lisans sonrası EÇME alma durumu	Evet	5
	Hayır	5

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmanın etik onayı “Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu” tarafından E-60263016-050.06.04-136517 sayı numarası ve 26 nolu karar ile onaylanmıştır. Belge Doğrulama Kodu: BSD5N2P25, Pin Kodu: 54362’dir. Katılımcılardan bilgi alınırken gizlilik ve anonimlik prensiplerine tam uyum sağlanmıştır. Ayrıca, yazılı izinler alınarak etik kurallara tam uyum sağlanmıştır. Bu etik rapor, araştırmanın başlangıcından sonuna kadar dikkate alınmıştır ve elde edilen verilerin doğru ve güvenilir olduğunu temin etmek adına özenle uygulanmıştır.

Bu çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden alanyazın taraması, doküman inceleme ve görüşme tekniğiyle elde edilmiştir (Merriam, 2018; Vanderstoep ve Johnston, 2009). Alanyazın taraması, mevcut bilgilerin eksikliklerini tamamlamak ve araştırmanın temelini oluşturmak için yapılmıştır. Bu kapsamda, kütüphaneler, dijital kütüphaneler, arşivler, kitaplar, dergiler, süreli yayınlar ve Google Akademik (Scholar) arama sayfası kullanılarak EÇME ile ilgili hem yurt içi hem de yurt dışındaki kaynaklar ve lisansüstü çalışmalar incelenmiştir. TYYÇ, Türkiye’de oluşturulan tüm lisansüstü programlar için temel bir referans noktası oluşturmaktadır. Türkiye’nin ulusal yeterlik çerçevesi TYYÇ ile belirlenerek yükseköğretim kurumlarında yetiştirilen öğrenciler için standartları belirler. TYYÇ rehberliğinde ilgili uzmanlık alanına ait bilgi, beceri ve yetkinlikler ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Buna

ek olarak “Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alanı Yeterlikleri” öğretmenlerin yetiştirilmesi ve eğitim süreçlerini geliştirmeye yönelik temel prensipleri ve yeterlikleri belirlemektedir. Dolayısıyla asıl dayanak olarak TYYÇ temel alınarak öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri temel alanı yeterlikleri ile güzel sanatlar müzik eğitim alanı yeterlikleri tanımlanmıştır. Görüşmeler, alan uzmanları ve müzik öğretmenleri ile yürütülmüş ve önceden belirlenen soruları içermiştir. Görüşme soruları, alanyazın incelemesi sonucunda tasarlanmış müzik ve erken çocukluk eğitimi uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Bu uzmanlar, soruların içeriği, amacı ve ifadesi hakkında detaylı geri bildirimler sunmuş ve bu geri bildirimlere göre sorular revize edilmiştir. Ayrıca, deneme görüşmeleri gerçekleştirilerek konuyla ilgili daha fazla bilgi toplamak amacıyla takip soruları da eklenerek soruların son hali oluşturulmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen görüşmelerde, öğretim elemanları için 8 ana soru ve 4 sondaj sorusu olmak üzere toplamda 12; öğretmen katılımcılar için ise 10 soru kullanılmıştır. Görüşme sürecinde, katılımcıların bazı konuları daha iyi anlamalarını ve daha ayrıntılı bilgiler vererek derinlemesine açıklamalarda bulunmalarını sağlamak amacıyla, belirli sorular farklı yöntemlerle tekrar ifade edilmiş veya soru dizilimi ayarlanmıştır. Ayrıca, yurt dışından yabancı uzmanlar da kaynak desteği sağlayarak çalışmaya katkıda bulunmuştur. Çalışma grubunda da yer alan, bebeklerin ve küçük çocukların müziğe algısal ve diğer tepkilerinin yanı sıra bebeklerin ortamındaki müziğin doğası (bebeklere yönelik şarkı söyleme) üzerine çalışmalar yapan yabancı bir uzman mail aracılığıyla gönderilen soruları cevaplamış ve araştırma kapsamında kullanılabilecek kaynak önerilerini paylaşmıştır. Görüşmeler yüz yüze, telefon veya çevrimiçi görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiş ve katılımcıların onayı ile kaydedilmiştir. Görüşmeler ortalama 90 dakika sürmüştür. Deşifresi yapılan ses kayıtları katılımcılara teyit ettirilerek yazılı metne dönüştürülmüştür. Metinlerde benzer ve birbiri ile ilişkisi olduğu belirlenen veriler belirli kavram ve temalar etrafında bir araya getirilmiş, betimsel ve içerik analiz yaklaşımı kullanılarak çeşitli tema ve kategorilerde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda raporlaştırılmıştır (Miles ve Huberman, 2015). Ayrıca, görüşmelerden doğrudan alıntılar yapılarak (Yıldırım ve Şimşek, 2021), bulgular daha ayrıntılı bir şekilde sunulmuş ve bilimsel çalışmalarla desteklenmiştir. Çalışma sonucunda araştırmacılar ve tez izleme komisyonu işbirliği ile önerilen program için, yüksek lisans düzeyinde gerekli genel yeterlikler ve alan yeterlikleri, EÇME uzmanının etkileşim kurabileceği disiplinler, programda yer alacak dersler ve içerikleri, derslerin teorik ve uygulamaya yönelik oransal dağılımları belirlenmiştir. TYYÇ doğrultusunda, bologna süreci'ne uygun bir yüksek lisans programı önerisi hazırlanmıştır. Ayrıca önerilen yüksek lisans programı ile ilgili öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin düşünceleri ve önerileri ortaya konmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmanın verileri, tümevarımsal bakış açısı ile betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak çözümlenmiştir. Bu yaklaşımla, katılımcılardan elde edilen veriler kodlanmış, kategorilere ayrılmış ve kategoriler arasındaki ilişkiler belirlenerek temalar oluşturulmuştur. İç geçerliği sağlamak için farklı veri toplama araçları (görüşmeler ve doküman analizleri) kullanılarak triangulation (Creswell ve Creswell, 2018) yöntemi uygulanmıştır. Böylelikle veri çeşitliliği sağlanmış ve farklı kaynaklardan elde edilen verilerin birbiriyle tutarlı olup olmadığı kontrol edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırma sürecinde ve analiz aşamalarında, alanda uzman iki akademisyenle düzenli olarak buluşularak, bulgular ve süreç hakkında geri bildirim alınmıştır. Peer debriefing olarak bilinen bu yöntemle, araştırmacının subjektif bakış açısını minimize etmek ve iç geçerliği sağlamak hedeflenmiştir (Creswell ve Creswell, 2018). Elde edilen bulguların ve oluşturulan temaların geçerliliğini artırmak amacıyla, Member Checking olarak adlandırılan bir yöntemle bazı katılımcılarla tekrar iletişime geçilerek bulgular doğrulanmıştır. Katılımcılar, kendi beyanlarının doğru yansıtıldığını teyit etmişlerdir (Creswell ve Creswell, 2018).

Çalışma grubunun belirlenmesi aşamasında dış geçerliği için purposive sampling olarak da bilinen amaçlı örnekleme yöntemi ile EÇME alanında deneyimli ve bilgi sahibi kişiler özellikle seçilmiş (Robson ve McCartan, 2016), çalışma grubu ayrıntılı bir şekilde tanımlanarak ve verilerin doğrudan alıntılarla sunulması yoluyla dış geçerlilik artırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Kodlama sürecinde, iki bağımsız kodlayıcı kullanılarak verilerin tutarlılığı sağlanmıştır (Creswell, 2021). Analiz sürecinde, farklı araştırma ekipleri veya araştırmacılar tarafından verilerin tekrar analiz edilmesi sağlanmış ve sonuçların tutarlılığı kontrol edilmiştir (Akar, 2016). MaxQDA programı kullanılarak yürütülen bu araştırmada, veri toplama, kodlama, analiz ve yorumlama süreçlerinin tamamı kayıt altına alınarak, araştırma dış denetimlere açık hale getirilmiştir (Creswell, 2021). Bu süreçlerin tamamı, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmaya yönelik olarak dikkatle uygulanmıştır. Böylece, çalışmanın bulgularının güvenilirliği ve geçerliliği sağlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

1. EÇME Uzmanı Yetiştiren Bir Yüksek Lisans Programı İçin Oluşturulan Yeterliklere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Önerilen yüksek lisans programı için belirlenen yeterliklerin üniversitelerin yayımlanan ders bilgi paketlerinde yer aldığı ve diğer üniversitelerin güzel sanatlar müzik eğitimi alanı yüksek lisans programlarının ders bilgi paketleriyle de uyumlu olduğu görülmektedir. Belirlenen yeterliklerle EÇME alanında uzmanlaşmak isteyenlerin belirli yeterlikleri kazanmalarını sağlamak ve yüksek lisans düzeyinde akademik bileşenli bir eğitim sunmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda TYYÇ, öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri temel alanı yeterlikleri ve güzel sanatlar müzik eğitim alanı yeterlikleri temel alınarak, araştırmacılar tarafından EÇME uzmanının sahip olması gerektiği düşünülen 43 genel yeterlik ve 43 alan yeterliği olmak üzere toplam 86 adet yeterlik belirlenmiştir. Genel yeterliklerin 13' ü bilgi, 8'i beceri, 22 tanesi de yetkinlik boyutunda; alan yeterliklerinin 17'si bilgi, 16'sı beceri, 10 tanesi de yetkinlik boyutundadır. Belirlenen yeterlikler; Bireysel ve Mesleki Gelişim (BMG), Müziksel Bilgi ve Beceriler (MBB) olarak Tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 2. EÇME Uzmanı Yeterlikleri

Yüksek Lisans Genel Yeterlikleri (YLG Y)

Bilgi	
YLG Y1.	Alana özgü uzmanlık düzeyinde kuramsal ve uygulamalı bilgi, sanat kültürü ve estetik bilgisine sahiptir. (BMG)
YLG Y2.	Araştırma yöntem ve tekniklerini bilir. (BMG)
YLG Y3.	Alanına ait bilimsel bilgiye ulaşma yollarını bilir. (BMG)
YLG Y4.	Lisans yeterliklerine dair, lisans alanı veya farklı bir alanda edindiği bilgi, yöntem ve teknikleri uzmanlık düzeyinde geliştirme ve derinleştirme hakkında bilgi sahibidir. (BMG)
YLG Y5.	Sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinlikler doğrultusunda yaratıcılığıyla geliştirilen bir çalışmanın kuram ve uygulama ilişkisini bilir. (BMG)
YLG Y6.	Üretimin yönünü belirleyecek sanat ve estetik bilgisine sahiptir. (BMG)
YLG Y7.	EÇME' de kullanılan yöntem ve teknikleri bilir. (BMG)
YLG Y8.	Alanının ilişkili olduğu disiplinlerarası etkileşimi açıklar. (BMG)
YLG Y9.	EÇME ile ilgili uygulamaları bilir. (BMG)
YLG Y10.	Uzmanlık alanı ile ilgili güncel uygulamalar hakkında bilgi sahibidir. (BMG)
YLG Y11.	Öğrenme sürecini kolaylaştırmak için uygun materyal, kaynak ve etkinlik seçme ve geliştirme bilgisine sahiptir. (BMG)
YLG Y12.	Çocuğun gelişim dönemlerini bilir. (BMG)
YLG Y13.	Çocuğun müziksel gelişim özelliklerini bilir. (BMG)

Tablo 2. Devamı**Yüksek Lisans Genel Yeterlikleri (YLG)****Beceri**

YLG14.	Farklı disiplin alanlarından gelen bilgileri alanında edindiği bilgilerle bütünleştirerek yorumlar. (BMG)
YLG15.	Alanı ile ilişkili sorunlara bilimsel çözümler önerir. (BMG)
YLG16.	Uzmanlık alanına ait bilgi, yöntem ve teknikleri farklı disiplinlerle ilişkilendirir. (BMG)
YLG17.	Müziksel çalışmaları planlayıp yönetir. (MBB)
YLG18.	Kendine özgü bir müzik eseri oluşturur. (MBB)
YLG19.	Sanatsal çalışmaların aşamalarını planlayıp yönetir. (MBB)
YLG20.	Bilimsel araştırma yapar. (BMG)
YLG21.	Bilişsel, duygusal ve dilsel iletişim becerilerini etkili bir biçimde kullanır. (BMG)

Yetkinlik

YLG22.	Alanına ait uzmanlık gerektiren bir çalışmayı tek başına yürütür. (MBB)
YLG23.	Alanına ait uygulamalarda karşılaştığı ve öngörülmeleyen karmaşık sorunların çözümü için şartlara uygun yeni yaklaşımlar geliştirir. (BMG)
YLG24.	Alanda yaşanan problemlerin çözümlemesine liderlik eder. (BMG)
YLG25.	Alanı ile ilgili proje süreçleri ve takım çalışmalarını yürütür. (BMG)
YLG26.	Çalışmalarının amaç, önem ve anlamını etkin bir biçimde ifade eder. (BMG)
YLG27.	Sanatsal tasarım sürecinde kendi yöntemlerini oluşturur. (BMG)
YLG28.	Eğitim ve öğretim konusundaki bilgi alışverişlerine katılarak düşüncelerini etkin bir şekilde paylaşır (BMG)
YLG29.	Alanıyla ilgili bilgileri eleştirel bir gözle değerlendirir ve öğrenmeyi yönlendirir. (BMG)
YLG30.	Alanındaki çalışmaları yaşam boyu öğrenme çerçevesinde yürütür. (BMG)
YLG31.	Sanat ve kültür ortamı içinde hedeflerini tanımlar. (BMG)
YLG32.	Kendisinin ve başkalarının çalışmalarını eleştirerek yorumlar. (BMG)
YLG33.	Kişisel gelişiminde alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası kaynakları belirler. (BMG)
YLG34.	Öğrenmeyi yönlendirir. (BMG)
YLG35.	Çalışmalarının hedef kitle için anlam, amaç ve değerini tanımlayarak etkin bir şekilde ifade eder. (BMG)
YLG36.	Müzik ve eğitim konulu tartışmalarda düşüncelerini aktif bir şekilde aktarır. (BMG)
YLG37.	Alanına ilişkin kazanımları topluma aktarır. (BMG)
YLG38.	Bilişim ve iletişim teknolojilerini alanının ihtiyaç duyduğu düzeyde kullanır. (BMG)
YLG39.	Yenilikçi ve özgün uygulamalar hazırlayarak sunar. (MBB)
YLG40.	Alanına ait bilgiyi disiplinlerarası ortamlarda uygular. (MBB)
YLG41.	Toplumun kültürel değerlere duyarlılığına yönelik bilinçlendirilme çalışmalarına katılır. (BMG)
YLG42.	Lisans yeterliklerine dayalı olarak, aynı veya farklı bir alanda sahip olduğu bilgi, yöntem ve teknikleri uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir. (MBB)
YLG 43	Mesleki etik kurallarını çalışma yaşamına aktarır ve uygular. (BMG)

Tablo 2. Devamı**Yüksek Lisans Alan Yeterlikleri (YLAY)**

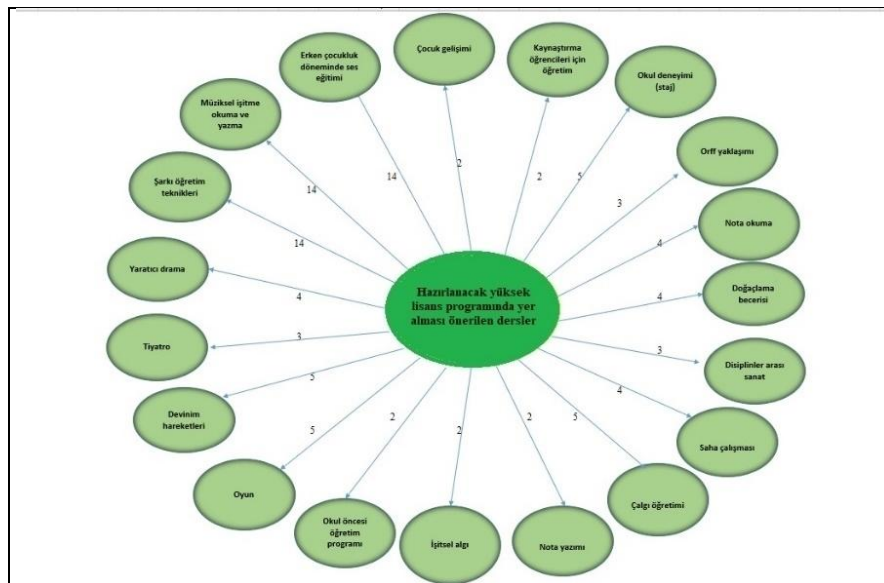
Bilgi	
YLAY1.	Erken çocukluk döneminin pedagojik gereksinimlerinin neler olduğunu bilir. (BMG)
YLAY2.	Çocuklara özgü müziğin önemini ve özelliklerini bilir. (MBB)
YLAY3.	Çocuklara yönelik müzik eğitiminin amaçlarını ve çalışma yöntemlerini bilir. (MBB)
YLAY4.	Müziksel öğrenmenin gerçekleşmesine ve davranışa dönüşmesine katkı sağlayacak çalışmaları bilir. (MBB)
YLAY5.	0-8 yaş dönemi müziksel gelişimi ve becerileri bilir. (MBB)
YLAY6.	Çocuk şarkılarında bulunması gereken ölçütleri bilir. (MBB)
YLAY7.	Şarkı öğretme tekniklerini bilir. (MBB)
YLAY8.	Farklı dönem ve kültürlere ait çocuk müziklerini bilir. (MBB)
YLAY9.	EÇME için uygun eğitim ortamı ile öğretim araç ve gereçlerini bilir. (MBB)
YLAY10.	Müzik etkinlikleriyle bütünleştirilmiş sarmal eğitim modeli ve kazanımlarını bilir. (MBB)
YLAY11.	EÇME' yi nasıl planlayacağını bilir. (MBB)
YLAY12.	İşitsel algıyı geliştirme tekniklerini bilir. (MBB)
YLAY13.	Müzik yazısını öğretim tekniklerini bilir. (MBB)
YLAY14.	Şarkı söylerken dikkat edilmesi gereken hususları bilir. (MBB)
YLAY15.	Müziksel yaratıcılığı geliştirme tekniklerini bilir. (MBB)
YLAY16.	Müzik etkinliklere uygun soru sorma tekniklerini bilir. (MBB)
YLAY17.	Elementer müzik çalgılarını bilir. (MBB)
Beceri	
YLAY18.	Çocuk şarkılarını seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütlere göre seçer ve kullanır. (MBB)
YLAY19.	Şarkı öğretme tekniklerini erken çocukluk döneminde şarkı öğretime uyarlar. (MBB)
YLAY20.	EÇME için eğitim ortamı ve donanım oluşturur. (MBB)
YLAY21.	Sarmal eğitim modelini müziksel kazanımlara uygun etkinliklerle bütünleştirir. (MBB)
YLAY22.	Kuramsal ve uygulamalı bilgi / becerileri alana uyarlar. (MBB)
YLAY23.	Okul, aile, toplum ve disiplinlerarası işbirliği yapar. (BMG)
YLAY24.	Mesleki olarak kendini geliştirmeye değer verir. (BMG)
YLAY25.	Erken çocukluk döneminde yapılan müzik çalışmalarını planlar, düzenler ve uygular. (MBB)
YLAY26.	İşitsel algıyı geliştirme tekniklerini uygular. (MBB)
YLAY27.	Müzik yazısını öğretim tekniklerini uygular. (MBB)
YLAY28.	Şarkı öğretimini gerçekleştirir. (MBB)
YLAY29.	Müziksel yaratıcılığı geliştirme tekniklerini uygular. (MBB)
YLAY30.	Müzik çalışmalarında kullanmak üzere belirlediği araçlardan etkin biçimde yararlanabilmek üzere çalışmalar geliştirir. (MBB)
YLAY31.	Elementer müzik çalgılarını çalışmalarında etkin olarak kullanır. (MBB)
YLAY32.	Çocuklara yönelik sanat odaklı atölye çalışmaları yapar. (MBB)
YLAY33.	Çocuk şarkılarının tanıtımını ve analizini yapar. (MBB)

Tablo 2. Devamı**Yüksek Lisans Alan Yeterlikleri (YLAY)****Yetkinlik**

YLAY34.	Müziksel yaratıcılığı geliştirme tekniklerine uygun çalışmaları yürütür. (MBB)
YLAY35.	İşitsel algıyı geliştirme tekniklerini uygular. (MBB)
YLAY36.	Şarkı öğretiminde dikkat edilmesi gereken kuralları uygular. (MBB)
YLAY37.	Müziksel etkinliklerinde elementer müzik çalgılarını etkin bir şekilde kullanır. (MBB)
YLAY38.	Bir çocuğun müziksel aktivitesini gözlemleyerek, bu bağlamda çocuğun genel gelişimini destekler. (MBB)
YLAY39.	Yurt içi ve yurt dışı araştırma verilerini kendi öğretimlerini desteklemek ve uzmanlıklarını derinleştirmek için nasıl kullanacağını bilir. (BMG)
YLAY40.	Yüksek kaliteli, çok yönlü ve güncel öğrenme materyali bulur ve bunu kendi öğretiminde uygular. (BMG)
YLAY41.	Sağlıklı ve doğal ses kullanımının temellerine hâkimdir. (MBB)
YLAY42.	Şarkı söyleme sesi ve sesi kullanmanın farklı yolları hakkında gözlemler yapabilir ve gözlemlerine dayalı olarak geri bildirimlerde bulunur. (MBB)
YLAY43.	Müzik yazımına ilişkin farklı öğretim tekniklerini uygular. (MBB)

2. Önerilen Yüksek Lisans Programında Yer Alabilecek Dersler ve İçeriklerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Çalışma grubunda yer alan uzmanlarla yapılan görüşmelerde uzmanlara “EÇME alan uzmanlığı için hazırlanacak yüksek lisans programında hangi derslerin yer alması gerektiğini düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda uzmanların görüşleri şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Katılımcıların EÇME Uzmanlığı İçin Hazırlanacak YL Programında Yer Alması Önerilen Derslerin Kategorizasyonu.

Katılımcılardan U2, “Ses eğitimi erken çocuklukta en çok önem verdiğim derslerden biri, sesini doğru kullanamadığı ve farkında olmadan sese verilen zararı ne çocuğun ne de EÇME’yi yürüten kişinin fark edemediği bir duruma dönüşebiliyor. Mutlaka ses eğitimi dersi olmalı ve içeriğinde; ses sağlığı, korunma yolları, ses sınırları vb. konuları barındırmalıdır.” U1, “...bunun yanı sıra; müziksel işitme, okuma ve yazma, erken çocukluk dönemi ses eğitimi, şarkı dağarcığı, doğaçlama, EÇME’de özel konular, erken çocukluk eğitiminin teorik temelleri, çocukların sanatsal gelişimi, EÇME yöntemleri ve programları, müzik eğitimine yönelik öğretim yöntem ve tekniklerini sayabiliriz.” U4, “Şarkı öğretim teknikleri, şarkı söylerken dikkat edilmesi gerekenleri anlatan bir ders

ya da şarkı öğretimi başlığı altında tüm bu konuları birleştiren ortak bir ders verilebilir. Müziksel yaratıcılığın geliştirilmesine yönelik bir ders mutlaka bulunmalı. Öğrencileri soru sormaya yönelten müzik dersinde soru sorma teknikleri gibi bir ders eklenebilir. İşitsel algıyı geliştirmeye yönelik dersler, nota yazımı, okulda çalgı öğretimi vb. dersler programda yer almalıdır.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Campbell ve Scott-Kassner (2009) erken çocukluk döneminde müziğin yaratıcılığı ve ifadeyi teşvik eden bir araç olarak kullanılmasını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin sınıflarında müzikle ilgili etkinliklere yer vermesi, müziğin daha derinlemesine ve etkili bir şekilde öğrencilere aktarılmasını sağlamaktadır (Barrett, Schachter, Gilbert ve Fuerst, 2022). Katılımcılar programda Orff, dans ve devinimi içeren derslerin yer alması gerektiğine dair görüşler bildirmektedir. Katılımcılardan U10, “Mutlaka yaratıcı dans, devinim hareket ve dramayı içeren bir ders olmalıdır. Çocuklara oyun yoluyla bilgi aktarımı sağlayacak etkinlikler planlamayı öğretecek bir ders olmalı. Bireysel çalgı eğitimi dersi, şarkı dağırcığı, doğaçlama, müziksel gelişim özellikleri, çocuğun gelişim özellikleri mutlaka yer alması gereken ders veya konular arasında olmalıdır.” U5, “Şarkı dağırcığı, doğaçlama, çocukların müzik yönelimleri, enstrümantal deneyimlerin yapıldığı dersler konulabilir. Mutlaka bir saha çalışması programa dâhil edilmeli ve bilgilerin uygulamaya dönüştürülebildiği bir alanda tecrübe edilmesini sağlayan bir ders ya da uygulama konulmalıdır. Yeni yöntem ve teknolojilerin aktarıldığı, ses sistemlerini vs. öğretecek bir ders konulabilir ya da başka bir dersin içeriğine de dâhil edilebilir. Disiplinlerarası sanat eğitimi uygulamalarının öğretildiği bir ders eklenebilir. Dans devinim ve doğaçlama, tiyatro veya müzikli kurguların işlendiği dersler eklenebilir.” U6 ise, “EÇME uzmanlığı alanında edinilen yeterliklerin özel gereksinimli bireylere uygulanmasına yönelik yeterliklerin kazanılması çok önemli bir konu. EÇME uzmanları özel gereksinimli bireylerin özellik ve ihtiyaçlarını bilmeli, EÇME alanında edindiği yeterlikleri özel gereksinimli çocuklara uyarlayabilmelidir.” demiştir.

EÇME uzmanının nitelik kazanması için, teorik bilgilerin gerçek eğitim sahalarında uygulanması ve bu süreçte karşılaşılan zorluklara esnek çözümler bulunması öncelikli bir rol oynamaktadır. Programdan elde edilen teorik bilgilerin, pratikte gerçekleştirilen saha çalışmalarıyla birleştirilmesi, uzman adaylarının yetkinliklerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Katılımcılar, saha deneyiminin teorik öğrenimle bütünleştirilmesinin, EÇME uzmanlarının mesleki yetkinliklerini artıracığına ve programın etkinliğini artıracığına inanmaktadırlar. Katılımcılardan U5, “Sahada deneyim fırsatı sunan bir program olması programı daha işler kılacaktır.” U3, “Öğrencilerin farklı türde müzik eğitimi programlarını sunan staj veya saha yerleştirmelerinin önemli olacağını düşünüyorum. İdeal olarak, bu programlar, rol model olarak hizmet edebilecek çok yetenekli müzik eğitimcilerine sahip olmalıdır.” U9, “Kendine ait bir uygulama ortamı bu programın en güçlü yanlarından biri olabilir.” U14, “Haftada iki gün alınan akademik derslerle sınırlı kalırsa amacına ulaşmayacaktır. Uygulama, üretme, gibi durumlar da sürece dâhil edilirse başarılı olacağına inanıyorum.” diye düşüncelerini belirtmiştir.

Alan uzmanlarıyla yapılan etkileşimler, öğretim becerilerinin geliştirilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Polikoff, Desimone, Porter ve Hochberg, 2015). Öğretmen adaylarının saha deneyimleri, mentorlarından aldıkları pedagojik rehberlikle zenginleşir, bu da onlara daha fazla geribildirim imkânı sunar (Nikoçeviq-Kurti, 2023). Ayrıca, bazı araştırmalar sahada deneyim kazanmanın ve deneyimli eğitimcilerin bilgi birikimlerinin paylaşılmasının genel öğretim yetkinliklerini güçlendirdiğini vurgulamaktadır (Cheung, Wong, Wang ve Dai, 2023; Gregory vd., 2011; Mena, Hennissen ve Loughran, 2017).

Tecimer Kasap'ın (2006) çalışmasında, okul öncesi müzik eğitimi odaklı lisansüstü programlar için önerilen ders içerikleri arasında çocuk gelişimi ve psikolojisi, çocuk eğitimi temel ilkeleri, tarihsel ve teorik çocuk eğitimi perspektifleri, çocuk-aile ve öğretmen dinamikleri, erken yaşta müzik literatürü, müzik öğretim metodolojileri ve çeşitli enstrümanlarla birlikte yaratıcı drama gibi dersler yer almaktadır. Bunun yanı sıra, eğitim sürecinde bilim, felsefe ve sanatın bütünleştirilmesinin, çocukların eğitim gereksinimlerini anlamak ve erken yaşlarda kaliteli müzik eğitimi sunmak için eğitimcilere önemli bir rehberlik sağlayacağına inanılmaktadır.

Katılımcılar, EÇME uzmanının erken çocukluk dönemine özgü gelişim özellikleri ile bu döneme özgü müziksel gelişim özelliklerine hâkim olması gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, geçmişten günümüze kadar süregelen öğretim yöntemleri, teknikler ve yaklaşımlarla birlikte çağdaş teknolojik araçların kullanımına dayalı yaklaşımların da kapsandığı derslerin programda olması gerektiği konusunda ortak bir görüşe sahiptirler. Katılımcıların, programın derslerinin disiplinlerarası sanat eğitimi pratiği, yaratıcılık, dans, hareket ve doğaçlama çalışmalarıyla birlikte 21. yüzyılın becerilerine vurgu yaparak bu önemin altını çizdikleri belirlenmiştir.

Önerilen yüksek lisans programı kapsamındaki dersler için yapılan alanyazın taramaları ve alan uzmanları ile öğretmenlerin geri bildirimleri, tez izleme komisyonu tarafından yeniden değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda, derslerin benzer ve ilişkili konulara göre kategorize edilerek bir ders listesi hazırlanmıştır. EÇME uzmanlarını yetiştirmeyi hedefleyen yüksek lisans programına ait olası ders listesi, Tablo 3' te detaylandırılmıştır.

Tablo 3. Uzman Görüşleri Doğrultusunda Önerilen Kuramsal / Uygulamalı Dersler ve İçerikleri

Ders Adı	İçerik	Teorik (%)	Uygulamalı (%)
1. Erken Çocukluk Dönemi Gelişimi ve Müziksel Gelişim Özellikleri I-II	- Bilişsel Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Fiziksel Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Motor Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Sosyal Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Duygusal Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Dil Gelişimi Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Kişilik Gelişimi Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri - Ahlaki Gelişim Dönemi ve Müziksel Gelişim Özellikleri	70	30
2. Erken Çocukluk Müzik Eğitimi I-II	- Erken Çocukluk Döneminde Ses Eğitimi (çocuk seslerinin özellikleri, çocukluk çağı ses bozuklukları nedenleri ve olası çözüm önerileri, erken çocukluk döneminde ses sınırları) - Şarkı Öğretimi (ses hijyeni, bilinçli şarkı söyleme alışkanlığı, çocuk şarkısında bulunması gereken özellikler) - Çocuklarla Enstrümantal Deneyimler (elementer müzik çalgılarıyla çocuk şarkılarına eşlik etmek) - Müzik Eğitiminde Yaratıcılık ve Problem Çözme - Erken Çocukluk Dönemi Müzik Örnekleri (çocuklara dinletilecek uygun müzikleri seçebilmek) - Müzik Eğitime Felsefi Perspektifler - Müzikte Özel Eğitim (özel gereksinimli çocuklar için müzik öğretimi ve sanatsal etkinliklere katılımları)	60	40

Tablo 3. Devamı

Ders Adı	İçerik	Teorik (%)	Uygulamalı (%)
3. Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntem, Teknik ve Yaklaşımları I-II	- Dalcroze Yaklaşımı - Orff- Schulwerk Yaklaşımı - Kodaly Yaklaşımı - Suzuki Yetenek Eğitimi Yaklaşımı, - Music Together® Programı - Conversational Solfege (Konuşmalı Solfej) Yaklaşımı - Gordon Theory - Drama Yöntemi - Jeux Dramatique (Dışa vurumcu Oyun) - Şarkı Öğretim Teknikleri - İşitsel Algıyı Geliştirme Teknikleri - Okulda Çalgı Öğretim Teknikleri - Müziksel Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri - Müzik Eğitiminde Yeni Teknolojilerin Kullanımı - Müzik öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımlarının özel gereksinimli bireylere uyarlanabilmesi	60	40
4. Çocuklar İçin Müziksel Etkinlikler Planlama	- Çocuklar İçin Müzik ve Hareket Aktiviteleri - Çocuklar ve Aileler İçin Evde Müzik Etkinlikleri - Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Etkinlik Örnekleri - Çalgı Yapım Etkinliği - Yaratıcı Dans Etkinlikleri - Müziksel Oyun Etkinlikleri - Oyun, Dans ve Müzik Etkinlikleri - Çocuklar İçin Günlük Eğitim Akışı Planlama - Ölçme ve Değerlendirme Etkinliklerini Planlama	50	50
5. Seminer ve Portfolyo Hazırlama/ Müzik Eğitiminde Araştırma ve Bağımsız Çalışma	- Alanyazın İncelemesi veya Vaka Çalışması - Etkinlik planlarını inceleme ve değerlendirme. Türkiye’de ve dünyada EÇME’ ye yönelik uygulama örneklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi. - Portfolyo oluşturma	80	20
6. Müzik Eğitiminde Saha Çalışması	Staj / Okul Deneyimi	30	70

Not: Teorik Dersler: Belirli bir konunun kavramsal temellerinin, teorik çerçevelerinin ve araştırma sonuçlarının ele alındığı derslerdir. Uygulamalı Dersler: Öğrencilerin pratik becerilerini geliştirmelerini, uygulama yapmalarını ve gerçek hayat senaryolarında deneyim kazanmalarını sağlayan derslerdir.

3. Katılımcıların EÇME Uzmanı Yetiştirecek Lisansüstü Program Hakkındaki Düşünce ve Önerilerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Araştırma kapsamında katılımcıların (görüşülen alan uzmanları ve öğretmenler) düşünce ve önerileri incelendiğinde; katılımcıların öğreticilerin seçiminden, programa kabul koşullarına; derslerin belirlenmesinden, pratik aktiviteler ve kurumsal birlikteliklere kadar bir dizi alt başlık altında düşüncelerini paylaştıkları görülmektedir. Tablo 4’ te katılımcıların program hakkındaki düşünce ve önerileri tema, kategori ve kodlara ayrılarak gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Program Hakkındaki Düşünce ve Önerileri

Tema	Kategori	Kodlar
Program Hakkındaki Düşünce ve Öneriler	a. Ders Verecek Öğretim Elemanlarının Seçimi	Akademik yetkinlik ve uzmanlık, öğretim üyelerinin seçimi, eğitimci nitelikleri, uzmanların derse girmesi, pedagojik yeterlik, kişilik uyumu
	b. Öğrencilerin Programa Kabul Edilme Kriterleri	Genel kültür ve eğitimsel donanım, müziksel deneyim, yetenek değerlendirmesi, alan bilgisi ve gelişim, performans değerlendirmesi, başvuru belgeleri, kriter listesi
	c. Hazırlık Sınıfı	Hazırlık programı uygulaması, farklı disiplinler için hazırlık, yüksek lisans eşitleme sınıfı, farklı branşlara yönelik hazırlık, özel hazırlık programları, bilgi ve beceri geliştirme, lisansüstü eğitim ihtiyaçları
	d. Derslerin Belirlenmesi	Titizlikle ders belirleme, uygulamalı ders yaklaşımı, ders çeşitliliği ve yaklaşımı, farklı ülke programları incelenmesi, ders planı karşılaştırmaları, çocuk şarkıları eşliği, Orff çalgıları eğitimi, disiplinlerarası ders ilişkilendirmeleri, Orff-Schulwerk odaklı çalışmalar
	e. Üniversitelerarası İşbirliği	Erasmus ve diğer programlarla destek, yurtdışı akademisyen katılımları, üniversite protokollerinin imzalanması, akademik işbirliği anlaşmaları, büyük şehirlerde akademik kadro, iyi yetişmiş akademisyen bulunabilirliği
	f. Saha Deneyimi	Çeşitli staj/ yerleştirme programları, yetkin müzik eğitimcileri (rol modeller), sahada deneyim fırsatları, uygulama ve üretim dahil etme, sürekli uygulama (staj) gerekliliği, uygulama eksikliklerinin giderilmesi

Ders verecek öğretim elemanlarının seçimi

Katılımcıların yaptığı açıklamalarda öğretici yeterliği konusunda bir mutabakat görülmektedir. Katılımcılardan U1, “Öğrenim göreceklein yanı sıra onları eğitmek üzere görev alacak öğretim üyelerinin seçimi de büyük önem taşımaktadır.” U13, “Eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde müzik öğretmenliği, okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve çocuk gelişimi bölümü akademisyenlerinin oluşturduğu bir programda verilmelidir.” U8 ise “Erken çocukluk eğitiminin EÇME uzmanı tarafından verilmesi gerektiğini düşünüyorum.” demiştir.

Öğrencilerin programa kabul edilme kriterleri

Katılımcılar programa kabul edilecek lisansüstü öğrencilerin öncelikle müziksel donanım, alan deneyimine ve mesleğin doğasına uygun özellikler taşıması gerektiği doğrultusunda görüş beyan etmişlerdir. U1, “yeterli düzeyde genel kültürel, eğitimsel ve müziksel donanım, deneyim ve birikime sahip olmalarıdır. Müzik öğretmenliği lisans mezunlarının yanı sıra sınıf (ilkokul) öğretmenliği, anaokulu öğretmenliği ve çocuk gelişimi lisans programlarını bitirip mezuniyetlerinden sonra en alanlarında az iki yıl başarılı görev yapmış olanlar arasından özellikle müziksel boyutu ağırlıklı uygun bir seçme sınavı yoluyla öğrenci alımı da uygundur.” Ö2, “Kişilik özelliklerine dikkat edilmeli. Erken çocukluk eğitimi uzmanı unvanını alacak bireylerin sadece müziksel yetenekler ve teorik bilgiler değil olumlu kişilik özelliklerini de taşıması gerektiğini düşünüyorum.” U2 “...duygusal olmalı fakat güçlü durması gereken durumları iyi belirleyebilmelidir.” U4, “...çalışkan, olumlu ve cesaret verici olmalı.” sözüyle programa kabul edilme kriterlerinde kişilik özelliklerinin de önemine vurgu yapmışlardır. Bir yandan da katılımcıların bazılarının içeriği ve uygulama şekilleri son derece net bir şekilde tarif edilmiş öneriler ortaya koyduğu görülmektedir. Katılımcılardan U12, “Yüksek lisans programına yapılacak başvurularda şu kıstas ve veriler talep edilmelidir: Adaya ait bir dans videosu, adaya ait bir çalgı performansı videosu, adayın öğrencileri ile gerçekleştirdiği bir performans (dans ve/veya müzik) videosu, adaya ait 30 dakikalık bir ders süreci videosu, aldığı eğitim ve kurslara

ait belgelerden oluşan ve ortaya koyduğu işleri gösteren portfolyo ve referans mektupları.” şeklinde görüşlerini bildirmiştir.

Hazırlık sınıfı

Katılımcıların çoğunluğu, EÇME yeterliklerinin lisans seviyesindeki programlarda edinilmesinin zor olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, bu yeterliklerin sadece okul öncesi, sınıf ve çocuk gelişimi bölümleri mezunları için değil, aynı zamanda müzik öğretmenliği bölümü mezunları için de önemli olduğu vurgulanmıştır.

Katılımcılar farklı disiplinlerden gelen adayların alan bilgilerini tamamlayabilmeleri için bir bilimsel hazırlık uygulanmasını önermişlerdir. Bu bağlamda katılımcılardan U6 “ *Programa katılacak öğrenciler farklı disiplinlerden geleceği için mutlaka bir hazırlık programının uygulanması...*” U9, “*Müzik eğitimcilerinin çocuk gelişimi alanında okul öncesi, temel eğitim ve çocuk gelişimi mezunlarının ise daha çok müziksel anlamda dersler alarak yüksek lisansta eşitlenebileceği bir hazırlık sınıfının oluşturulması çok daha faydalı olacaktır.*” şeklinde konuşurken katılımcılardan Ö1, “*Bilimsel hazırlık sınıfları açılmalı ve uzmanlık eğitimi için farklı branşlardan gelen lisansüstü öğrencilerin bu hazırlık sınıfında ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri kazanmaları sağlanmalı.*” şeklinde görüş bildirmiştir.

Konservatuvar ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinden mezun olan bireylerin, eğitim fakültesi öğrencilerine sunulan "Pedagojik Formasyon" derslerini tamamlayarak, bilimsel temelde aynı seviyeye gelebileceği öngörülmektedir. Bu bilimsel temelin ardından, katılımcıların erken çocukluk dönemine özgü öğretim yöntemleri ve yaklaşımları içeren dersleri alarak müziksel bilgi ve becerilerini bu alanda kullanabilecekleri düşünülmektedir. Bu sayede, karşılaşılabilecek problemlere bilgi ve becerileriyle etkili çözümler üretebilecekleri değerlendirilmektedir.

Derslerin belirlenmesi

Katılımcıların çoğunun program derslerinin belirlenmesi konusunda paralel görüşler belirttikleri görülmüştür. Yaklaşımların ilgili alanyazının incelenmesinden, disiplinlerarasılık, kültürel ve sanatsal çeşitliliğin gözetilmesine; belirli alanların ağırlığından, eğitim süresinin uzatılmasına kadar geniş bir alanı kapladığı görülmektedir. Katılımcılardan Ö3, “*Oyun ve uygulamaların yoğun olduğu derslerin programa dâhil edilmesi.*” Ö9, “*Enstrüman eğitimine ağırlık verilmeli Orff çalgılarıyla çocuk şarkılarına eşlik edebilecek derslere ağırlık verilmeli.*” Ö5, “*kendi kültürümüzün yanında farklı kültürlerin de müziklerinden faydalanmak, çocuğu farklı müzik ve bilgi ile beslemek önemli, Ayrıca müzik eğitiminde bir enstrüman ile çocuklara eşlik ederek rol model olma, öğrencinin kulak gelişimini destekleme ve müziksel yapıyı aktarmada kolaylık açısından bir enstrüman öğrenmelerini de önemli buluyorum.*” olarak ifade etmiştir.

Finlandiya’da EÇME öğretmenlerinin yetiştirildiği okul öncesi müzik öğretmenliği programlarında yer alan müzik dersleri incelendiğinde; “Okul Öncesi Müzik Eğitimi I-II, Solfej, Jazz, Müzik Tarihi, Müzik Analizi, Eski Halk Müziği, Orkestra, Oda Müziği, Müzik Teknolojisi, Halk Müziği, Müzik Pedagojisi, Çocuk Korosu Şefliği, müzik-oyun-hareket, müzik ve dans, müzik terapi, ana çalgı, eski müzik, yeni müzik, opera ve tiyatro müziği kursu, ses eğitimi derslerinin olduğu; ayrıca bu dersleri destekleyici estetik eğitimi ve resim, çocuk gelişimi ve psikolojisi, çocuk edebiyatı, drama” derslerinin olduğu görülmektedir (Tufan, 2006).

Üniversitelerarası işbirliği

Katılımcıların bir kısmı, programın kurumsal işbirlikleriyle güçlendirilebileceğine dair görüşlerini dile getirmişlerdir. EÇME uzmanı adaylarının kişisel ve profesyonel gelişimleri için yurt içindeki eğitim olanaklarının yanı sıra Erasmus programı gibi yurt dışı üniversitelerinden de faydalanmalarının teşvik edilmesi önerilmiştir. Katılımcılardan U2, “*Üniversitelerle protokol imzalanabilir. Bilimsel hazırlık derslerini diğer disiplinlerden sağlanabilir.*” U9, “*Yurt dışı hocalardan erasmus vb. programlar*

aracılığıyla destek alınabilir. Bu alanda çalışmalar yapan iyi yetişmiş akademisyenlerin bir arada bulunabildiği Ankara gibi büyük bir merkezde eğitici kadrosu kurulabilir.” demiştir.

Saha Deneyimi

Katılımcılar, saha deneyimlerinin öğrencilere sadece teorik bilgilerini pratiğe dökme imkânı sunmakla kalmayıp, aynı zamanda pedagojik becerilerini geliştirmeleri ve kendilerini keşfetmeleri için de kritik öneme sahip olduğunu vurgulamışlardır. Aşağıda, uzmanların bu konudaki görüşlerinden doğrudan alıntılar yer almaktadır. Katılımcılardan Ö 6: *“Bu tarz bir programın açılması durumunda, eğitimin tamamı boyunca mutlaka uygulama (staj) yapılması gerektiğini düşünüyorum. Süreç sonunda uygulama noktasında eksiklikleri olan öğrencilerin, gerekirse ek süre ile deneyim kazanmaları mutlaka sağlanmalıdır. Aksi durumda uygulama ayağı zayıf olan bir eğitmenin süreci sağlıklı götürebilmesinin çok mümkün olmayacağını düşünüyorum.”* U14: *“Uygulama, üretme, gibi durumlar da sürece dâhil edilirse başarılı olacağına inanıyorum.”* şeklinde ifade etmiştir.

Tartışma

Müzik eğitimi, kültürel, bilişsel ve duygusal gelişim üzerinde önemli bir etkiye sahip olan ve genç bireylerin yaşamlarında kalıcı izler bırakan kritik bir alandır. Ancak, müzik eğitimi alanındaki profesyonellerin sahip olması gereken yeterliklerin belirlenmesi ve bu yeterliklerin standartlaştırılması konusunda belirgin bir ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışma, TYYÇ temel alınarak belirlenen yeterliklerin, öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri temel alanı ile güzel sanatlar müzik eğitim alanı yeterliklerinin tanımlandığı bir yapıya sahip olarak, önerilen yüksek lisans programının temelini oluşturmaktadır. Bu yeterlikler, hem eğitim standartlarını yükseltme hem de ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığı artırma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, bu yeterliklerin oluşturulmasında TYYÇ' nin belirleyici bir rehberlik sağladığı ve eğitimdeki standartları yükseltmeye yönelik bir çaba olduğu açıktır. Ayrıca, önerilen yüksek lisans programı için belirlenen yeterliklerin, üniversitelerin yayımladığı ders bilgi paketlerinde yer aldığı ve diğer üniversitelerin Güzel Sanatlar Müzik Eğitimi Alanı yüksek lisans programlarının ders bilgi paketleriyle uyumlu olduğu gözlenmiştir. Bu uyum, programın alanda kabul görmüş ve standartlaşmış bir eğitim modeli sunduğunu göstermektedir. Bunun, öğrencilere ve mezunlara, eğitimlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınması ve değerlendirilmesi konusunda bir güvence sağlayacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, TYYÇ'nin ve diğer üniversitelerin ders bilgi paketlerinin referans alındığı bir yapı içinde, EÇME uzmanlarının sahip olması gereken yeterliklerin sistematik ve kapsamlı bir şekilde kazandırılabilceğini ortaya koymaktadır. Bu yeterliklerin kazandırılmasını sağlayacağı düşüncesiyle önerilen yüksek lisans programı, müzik eğitimi alanında hem eğitim kalitesinin artırılmasına hem de profesyonellerin yeteneklerini geliştirmesine katkı sağlayacak önemli bir adım olarak görülmektedir.

Çalışmada müzik öğretmenlerinin sadece müzik alanında değil, aynı zamanda edebiyat, güzel sanatlar ve diğer disiplinlerden de geniş bir bilgi yelpazesine sahip olmaları gerektiği vurgulanmıştır. Alanyazında, Rasulova ve Tillahojayev (2021) gibi araştırmacılar, müzik eğitiminin sadece melodiler ve nota bilgisiyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda sanatın tüm yönlerini kapsayan bütüncül bir yaklaşımı gerektirdiğini belirtmişlerdir. Özellikle EÇME alanında yetişen uzmanların, okul öncesi eğitimden sanat eğitimine, yaratıcı drama ve dans eğitimine kadar geniş bir perspektife sahip olmaları beklenmektedir. Bu kapsamda, öğrencilere sunulan eğitimin, sanat, estetik dünya görüşü ve mesleğe olan derin bağlılıkla bütünlük bir şekilde verilmesi, onların bireysel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Öte yandan, Williams, Park ve Breazeal (2019) tarafından yapılan çalışmalarda müzik eğitimi ve yapay zekâ arasındaki bağlantıların eğitim kalitesini artırabileceği ve çocukların teknolojik çağda daha bilinçli bireyler olmalarına yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Çalışmanın bu bulguları, bu alandaki araştırmaları desteklemekte ve müzik eğitiminin yeni teknolojilerle nasıl entegre edilebileceğine dair yeni yollar önermektedir. Bu bağlamda, önerilen yüksek lisans programında yer alacak derslerin disiplinlerarası bir yapıya sahip olması gerektiği ifade edilmektedir.

Programın, müzik eğitiminin yanı sıra edebiyat, güzel sanatlar, yaratıcı drama, dans ve yapay zekâ gibi çeşitli disiplinlerden bilgileri içermesi ve bu bilgileri bütünleştirici bir yaklaşımla sunması önem arz etmektedir. Böylece öğrenciler, geniş ve derinlemesine bir bilgi birikimi ile donatılarak, hem teorik hem de uygulamalı anlamda güçlü bir eğitim alacak ve müzik eğitimi alanında profesyonel bir gelişim sağlayacaklardır. Özellikle, disiplinlerarası yapının sağlanması, öğrencilere farklı bakış açıları ve metodolojiler kazandırarak onların entelektüel ve mesleki gelişimlerini destekleyecektir. Bu tür bir yapı, aynı zamanda öğrencilere, sanat ve teknolojinin kesişim noktasında yer alan konuları anlama ve uygulama yetisi kazandıracak, onların eğitim süreçlerinde daha yaratıcı ve yenilikçi çözümler geliştirmelerine imkân tanıyabilir. Bu nedenle, önerilen yüksek lisans programında disiplinlerarası derslerin müfredata entegrasyonunun, öğrencilerin gelecekteki mesleki yaşamlarında daha donanımlı ve rekabetçi olmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Programa öğrenci seçimlerinde, müzikal yeteneklerinin yanı sıra, pedagojik formasyon ve alanı destekleyen diğer disiplinlerle ilgili özellikler de dikkate alınarak nitelikli katılımcılar seçilmesi amaçlanmaktadır. Bu yaklaşım, müziğin pedagojik bir araç olarak değerini ve etkisini vurgulamaktadır. Müziğin öğrencilerin zekâsı, bilişsel yetenekleri ve beyin işleyişi üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu bilinmektedir (Alam ve Mohanty, 2023). Yeni teknolojik gelişmeler ve kültürel değişimler, müzik eğitiminin doğasını da dönüştürmektedir. Bu değişimleri göz önünde bulundurarak, öğrencilere müzik eğitimi sunarken farklı pedagojik yaklaşımların ve yöntemlerin kullanılması gerekmektedir (Karimova, Achildiyeva, Ikromova ve Xaydarova, 2021; Rasulova ve Tillahojayev, 2021; Young, 2021). EÇME alanında uzmanlaşacak adayların farklı disiplinlerden gelmeleri, bu alandaki eğitimin kapsamlılığını ve derinliğini artırabilir. Bu bağlamda, önerilen hazırlık sınıfının, adayların farklı disiplinlere ait bilgilerini EÇME ile bütünleştirmelerine olanak tanıyarak programın kapsamlılığını ve etkinliğini artıracığı düşünülmektedir (Bülbül, 2003). Öğrencilere sunulan bu hazırlık sınıfı, onların EÇME'yi daha kapsamlı bir şekilde kavramalarına ve uygulamalarında bu bilgileri etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olabilir.

Üniversitelerarası işbirliği, yürütülen projelerin artması ve sosyal yakınlık gibi faktörlere bağlı olarak güçlenmektedir. Gürlek'in (2023) çalışmasında; geçmiş işbirliklerinin gelecekte devam etme eğiliminde olduğu belirtilirken, kurumsal yakınlığın benzer türdeki kurumlar arasındaki işbirliğini desteklediği vurgulanmaktadır. Ancak, araştırmacıların bilimsel uzmanlıklarındaki benzerliklerin işbirliği üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı görülmektedir. Bu durum, aynı bilimsel alanlardaki uzmanlıkların üniversiteler arası işbirliğini etkilemede kilit bir faktör olmadığını göstermektedir. Üniversitelerarası işbirliğinin, öğrencilerin kültürel ve akademik çeşitliliği artırarak onlara uluslararası bir perspektif kazandırdığına dair bulgular, eğitimdeki küreselleşme eğilimlerini desteklemektedir. Bu işbirlikleri, öğrencilere sadece akademik değil, aynı zamanda kültürel farkındalık ve duygudaşlık geliştirme fırsatı sunarak, onları uluslararası düzeyde daha donanımlı bireyler haline getirebilir (Chan, 2004). TYİÇ'yi temel alarak belirlenen genel ve alan yeterlikleri ile kapsamlı bir eğitim sunmayı amaçlayan programın uygulanması, yetiştirmeyi hedeflediği EÇME alan uzmanlarının niteliklerini artırarak müzik eğitimi alanında profesyonel bir gelişim sağlayacaktır.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, mevcut alanyazınla uyumlu olarak, saha deneyimlerinin öğrencilere yalnızca müziksel yeterlik kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda kognitif, duygusal ve sosyal gelişimlerine de olumlu katkılar sağladığını göstermektedir. Saha deneyimleri, teorik bilgilerin nasıl uygulamada hayata geçirileceğini öğrenme fırsatı sunarak, öğrencilere uygulama becerileri kazandırmaktadır. Özellikle EÇME, öğrencilerin dil becerilerinden sosyal adaptasyonlarına kadar çeşitli alanlarda olumlu katkılarda bulunabilir. Kuebel (2020) ve Zeybek ve Karataş (2022) gibi araştırmalarda da belirtildiği üzere, saha deneyimleri öğrencilerin teorik bilgilerini pratiğe dökme ve pedagojik becerilerini geliştirme fırsatı sunmaktadır. Bu bağlamda, müzik eğitimi disiplini saha deneyiminin etkilerini ve değerini daha kapsamlı bir şekilde analiz etmenin akademik bir zorunluluktur. Bu tür bir inceleme, müzik eğitimi alanındaki öğretmen adaylarının, hem teorik derinlikte hem de uygulamalı yeterlikte daha bütünsel bir eğitim almasını teşvik edebilir. Kuebel (2020)'in de çalışmasında vurguladığı gibi, lisans müzik eğitimi programlarının saha deneyimleri, öğrencilere

teorik bilgiyi pratiğe dönüştürme imkânı tanımaktadır. Bu tür deneyimler, öğrencilerin uygulama yeteneklerini geliştirmekte ve pedagojik içerik bilgisini derinlemesine anlama fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, bu deneyimler, çocukların özel eğitim ihtiyaçlarını değerlendirme ve çeşitli müziksel ortamlarda etkili bir şekilde eğitim vermeye hazırlık kazanma kapasitesini artırmaktadır. Öğretmen adaylarının uygulama sürecine dair elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının kendilerini keşfetme, pedagojik becerilerini geliştirme ve teorik bilgilerini pratiğe dökme yetenekleri üzerinde olumlu etkiler gözlemlenmiştir (Zeybek ve Karataş, 2022).

Sonuç

Bu çalışma, Türkiye'de EÇME alanında mevcut zorlukları ele almış ve bu alanda uzmanlaşmış bireyleri yetiştirmek amacıyla bir yüksek lisans programı önerisi sunmuştur. Yapılan araştırma, EÇME uzmanlarının gereken yeterlikleri, ders içerikleri ve katılımcı görüşlerini detaylı bir perspektifle inceleyerek TYYÇ doğrultusunda hazırlanan bir yüksek lisans programının EÇME uzmanlarının niteliklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Elde edilen bulgular, programın EÇME uzmanları için kritik yeterlikleri tanımladığını ve bu alandaki eğitimin kalitesini artırabileceğini göstermektedir. Katılımcıların geri bildirimleri, programın müzik, okul öncesi eğitimi ve çocuk gelişimi alanlarında uzman akademisyenlerin katılımını ve disiplinlerarası bir yaklaşımı benimsemesinin önemini vurgulamıştır. Bu düşünce, alanda yapılan güncel çalışmaların sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Müzik eğitimi, sadece müzik uzmanlarının değil, farklı disiplinlerden gelen uzmanların birlikte çalışarak geniş bir perspektifte gelişmesi ve yenilikçi yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir (Lorenzo de Reizabal, 2022). Ayrıca, uluslararası işbirliğinin EÇME uzmanı adaylarının bilgi ve beceri seviyelerini zenginleştirebileceği belirtilmiştir. Bu sonuçlar, hem akademik hem de pratik uygulamalar için değerli bir rehberlik sunmaktadır.

Çalışmanın birinci alt problemine yönelik sonuçları, TYYÇ temel alınarak hazırlanan yüksek lisans programının EÇME uzmanları için anahtar yeterlikleri tanımladığını göstermektedir. Bu çerçevede, oluşturulan 86 adet yeterlikten 43'ü genel yeterliklerde (13 bilgi, 8 beceri, 22 yetkinlik) ve diğer 43'ü alan yeterliklerinde (17 bilgi, 16 beceri, 10 yetkinlik) yoğunlaşmaktadır. Sonuç olarak, çalışma bulguları TYYÇ'nin ve diğer üniversitelerin ders bilgi paketlerinin referans alındığı bir çerçeve içinde, EÇME uzmanlarının sahip olması gereken yeterlikleri sistematik ve kapsamlı bir şekilde kazandırabileceğini ortaya koymaktadır. Bu yeterlikler, hem eğitim standartlarını yükseltmek hem de ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığı artırmak amacıyla belirlenmiş olup, EÇME uzmanlarının profesyonel gelişimlerine önemli katkılar sağlayacaktır.

Çalışmanın ikinci alt problemi doğrultusunda, EÇME uzmanı yetiştirmek amacıyla önerilen yüksek lisans programında yer alacak derslerin içerikleri ve teorik-uygulamalı oranları belirlenmiştir. Bu kapsamda, programda 'Erken Çocukluk Dönemi Gelişimi ve Müziksel Gelişim Özellikleri I-II', 'Erken Çocukluk Müzik Eğitimi I-II', 'Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntem- Teknik ve Yaklaşımlar I-II', 'Seminer ve Portfolyo Hazırlama/ Müzik Eğitiminde Araştırma ve Bağımsız Çalışma', 'Çocuklar İçin Müziksel Etkinlikler Planlama' ve 'Müzik Eğitiminde Saha Çalışması' gibi dersler yer almaktadır. Derslerin içerikleri ve teorik-uygulamalı oranları, alan uzmanları ve öğretmenlerin geri bildirimleri doğrultusunda TİK üyeleri ile birlikte detaylandırılmıştır. Bu düzenlemelerin, programın disiplinlerarası yapısını güçlendirdiği ve öğrencilerin hem teorik hem de uygulamalı anlamda güçlü bir eğitim alarak profesyonel gelişimlerini desteklediği düşünülmektedir.

Çalışmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda katılımcıların önerilen program hakkındaki düşünce ve önerileri değerlendirildiğinde; programın oluşturulmasında müzik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği ile çocuk gelişimi alanlarından uzman akademisyenlerin yer almasının önemli olduğu belirtilmiştir. Öğrenci seçim sürecindeki müziksel yetenek değerlendirmesinin programın nitelikli katılımcılarını belirlemede öncelikli bir öneme sahip olduğu vurgulanmıştır. Farklı disiplinlerden gelen adaylara yönelik önerilen hazırlık sınıfının, müzik ve pedagojik formasyon dersleriyle disiplinlerarası bir öğrenme ortamı yaratma potansiyeline sahip olduğu öne çıkmıştır. Bu bağlamda, uluslararası örneklerin dikkate alınması ve disiplinlerarası bir yaklaşım benimsemenin programın içeriğini

zenginleştireceği üzerinde durulmuştur. Katılımcılar, öğrencilerin teorik bilgilerini pratik eğitim ortamlarında uygulayabilme yeteneklerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Dolayısıyla, yurt içi ve yurt dışındaki üniversiteler arası işbirliğinin, EÇME uzmanı adaylarının bilgi, beceri ve deneyimlerinin artırılmasında belirleyici bir faktör olduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

Araştırmada spesifik olarak EÇME alanında akademik çalışmalar yapan akademisyenlerin sayısının azlığı nedeniyle geniş bir katılımcı sayısına ve yurt dışındaki benzer programların ders ve içeriklerine yeterli derecede erişilememiş olması çalışmanın sınırlıkları arasında görülmektedir. Bu durumun EÇME uzmanı yetiştirecek bir yüksek lisans programı için önerilen derslerin teorik ve pratik uygulama oranları başta olmak üzere araştırmanın uluslararası karşılaştırmalar açısından eksik kaldığını gösterdiğini düşündürmektedir. Ayrıca doğrudan EÇME uzmanlığının ayrı bir alan olarak görülerek bu uzmanlık alanını içeren lisansüstü çalışmaların yeterli olmadığı düşüncesi araştırmanın sınırlıkları arasında görülmektedir. Gelecekteki araştırmaların, uluslararası örneklerden ve en iyi uygulamalardan faydalanarak programların teorik ve pratik dengesini daha iyi anlamaya yönelik araştırmalar yapması önerilmektedir. Bu şekilde, EÇME alanındaki gelişmelere daha fazla katkı sağlanabileceği ve daha etkili eğitim programları oluşturulabileceği düşünülmektedir.

Eğitimin kalitesini artırmak adına, önerilen yüksek lisans programının, güzel sanatlar eğitimi, temel eğitim ve çocuk gelişimi alanlarında deneyimli akademisyenlere sahip şehirlerde açılması teklif edilmektedir. Programı başarıyla tamamlayan uzmanların, eğitim fakültelerinin müzik ve okul öncesi eğitimi bölümlerinde, sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi programlarında ve meslek yüksekokullarındaki çocuk gelişimi ön lisans programlarında öğretim elemanı olarak görev almaları teşvik edilebilir.

Yükseköğretim kurumları, önerilen programla ilgili olarak lisans ve ön lisans programlarında uzmanlık alanının tanıtılmasını desteklemek ve mezun olan uzmanların, mesleki gelişimlerini sürdürebilmeleri amacıyla seminerler düzenlenebilir.

Programda sunulan dersler için yerel dilde kaynakların hazırlanması, uluslararası alanyazından yararlanmak adına yabancı kaynakların Türkçe 'ye çevrilmesi ve çeşitlendirilmesinin öncelikli öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Ayrıca programın öğrenci ve mezunların geri bildirimleri sonucunda yapılacak değerlendirmelerle sürekli olarak güncellenmesi ve iyileştirilmesi önemlidir.

Önerilen yüksek lisans programının ardından doktora düzeyinde eğitim imkânları oluşturulmasının EÇME'nin kalitesini artıracığı düşünülmektedir. EÇME uzmanlığı için önerilen bu program sanat eğitimi, görsel sanatlar ve diğer pedagojik alanlarda da benzer eğitim programlarının oluşturulması için bir model teşkil edebilir. Bu bağlamda özellikle erken çocukluk eğitiminin ilişkili olduğu diğer disiplinlerde yetiştirilecek alan uzmanlarıyla erken çocukluk eğitiminin arzu edilen seviyeye gelebileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ablak, S. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sahip oldukları 21. yüzyıl becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(48), 3316-3334. doi:10.29228/Joh.45167
- Akar, H. (2016). Durum çalışması. A. Ersoy ve A. Saban (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (s. 111-150). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alam, A. ve Mohanty, A. (2023). Does musically responsive school curriculum enhance reasoning abilities and helps in cognitive development of school students?. D. A. Karras, S. K. Oruganti ve S. Ray (Ed.), *Interdisciplinary perspectives on sustainable development: Achieving the SDGs through education, wellbeing, and innovation içinde* (1. bs., s. 337-342). Abingdon: CRC Press.
- Atik, A. D. ve Yetkiner, A. (2021). Ortaöğretim biyoloji dersi öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(2), 745-765. doi:10.24315/tred.707904
- Aysu, B., Aral, N., Gürsoy, F. ve Yıldız Bıçakçı, M. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 21-31. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid/issue/41277/482728> adresinden erişildi.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, Inc.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Barboros, E. ve Akbulut, E. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi dersi hedeflerini gerçekleştirme ve öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 65-74. doi:10.51725/etad.817246
- Barrett, J. S., Schachter, R. E., Gilbert, D. ve Fuerst, M. (2022). Best practices for preschool music education: Supporting music-making throughout the day. *Early Childhood Education Journal*, 50(3), 385-397. doi:10.1007/s10643-021-01155-8
- Barrett, M. S., Flynn, L. M., Brown, J. E. ve Welch, G. F. (2019). Beliefs and values about music in early childhood education and care: Perspectives from practitioners. *Frontiers in Psychology*, 10, 724. doi:10.3389/fpsyg.2019.00724
- Bautista, A., Yeung, J., McLaren, M. L. ve Ilari, B. (2022). Music in early childhood teacher education: Raising awareness of a worrisome reality and proposing strategies to move forward. *Arts Education Policy Review*, 125(3), 139-149. doi:10.1080/10632913.2022.2043969
- Bolduc, J., Gosselin, N., Chevrette, T. ve Peretz, I. (2020). The impact of music training on inhibition control, phonological processing, and motor skills in kindergarteners: A randomized control trial. *Early Child Development and Care*, 191(12), 1886-1895. doi:10.1080/03004430.2020.1781841
- Bülbül, T. (2003). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin lisansüstü öğretime öğrenci seçme sürecine ilişkin görüşleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 36(1), 167-174. doi:10.1501/Egifak_00000000069
- Campbell, P. S. ve Scott-Kassner, C. (2009). *Music in childhood: From pre-school Through the elementary grades* (3. bs.). New York: Schirmer Books.
- Chan, W. W. Y. (2004). International cooperation in higher education: Theory and practice. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 32-55. doi:10.1177/1028315303254429
- Cheung, A. C. K., Wong, K. L., Wang, H. F. ve Dai, J. B. (2023). Effect of a student teaching internship program on the self-efficacy of pre-service teachers in rural China. *International Journal of Educational Management*, 37(2), 373-392.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. A. J. Mills, G. Euparas ve E. Wiebe (Ed.), *Encyclopedia of case study research içinde* (s. 582-583). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry ve research design: Choosing among five approaches* (2. bs.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (H. Ekşi, Çev.). İstanbul: EDAM Yayınları.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (S. B. Demir ve M. Bütün, Çev.). Ankara: Siyasal.
- Creswell, J. W. ve Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5. bs.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Davey, L. (1990). The application of case study evaluations. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 2(1), 9. doi:10.7275/02g8-bb93
- Dinç Altun, Z. ve Uzuner, F. G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1416-1432. doi:10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471132
- Doğan, C. ve Tecimer, B. (2017). The evaluation of preschool and primary educational music activities in Turkey based on teachers opinions (Ankara sample). *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS International Journal of Social Science*, 64, 497-506.
- Elaldı, Ş., Batdı, V. ve Sönmez-Ölger, D. (2020). Music education competencies of preschool teachers and preservice preschool teachers. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(2), 617-636. doi:10.30703/cije.640704
- Fidan, S., Çiftçi, M. ve Turan, Z. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 16, 354-374. doi:10.31722/ejmd.757303
- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/386403> adresinden erişildi.
- Göncü, İ. Ö. (2010). Okul öncesi eğitimde müzik eğitiminin temel sorunları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 355-362. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49063/626025> adresinden erişildi.
- Greenberg, M. (1976). Research in music in early childhood education: A survey with recommendations. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 45, 1-20.
- Gregory, S., Dalgarno, B., Campbell, M., Reinert, T., Knox, V. ve Masters, Y. (2011). Changing directions through VirtualPREX: Engaging pre-service teachers in virtual professional experience. *Ascilite 2011 Changing Demands, Changing Directions* içinde (s. 491-501). ASCILITE 2011.
- Groff, P. J. (1962). Self-estimates of the ability to teach music. *Music Educators Journal*, 48(4), 140-141. doi:10.2307/3389557
- Gromko, J. E. ve Poorman, A. S. (1998). Developmental trends and relationships in children's aural perception and symbol use. *Journal of Research in Music Education*, 46(1), 16-23. doi:10.2307/3345756
- Gürlek, S. U. (2023). Üniversiteler birbirine sosyal, kurumsal ve bilişsel olarak ne kadar yakındır? TÜBİTAK proje iş birlikleri üzerinden bir analiz. *Fiscaeconomia*, 7(1), 525-549.
- Haartsen, R., Jones, E. J. ve Johnson, M. H. (2016). Human brain development over the early years. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 10, 149-154. doi:10.1016/j.cobeha.2016.05.015
- Karimova, M., Achildiyeva, M., Ikromova, F. ve Xaydarova, O. (2021). Use from pedagogical technologies in music lessons. *European Scholar Journal*, 2(4), 460-463.
- Kayhan, E., Altun, S. ve Gürol, M. (2019). Sekizinci sınıf Türkçe öğretim programı (2018)'nın 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 20-35.
- Koca, S. (2013). An investigation of music teaching self-efficacy levels of prospective preschool teachers. *Educational Research and Review*, 8(12), 897-900. doi:10.5897/ERR2013.1483
- Kuebel, C. R. (2020). Early childhood fieldwork for music education majors. *International Journal of Music in Early Childhood*, 15(2), 199-215.

- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 8-12. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11136/133196> adresinden erişildi.
- Liszt Academy. (2022). *Kodály Konsept, Zeneakadémia*. <https://kodaly.hu/> adresinden erişildi.
- Lorenzo de Reizabal, M. (2022). Music education models in the 21st century: The music mediation model for social engagement. *Revista Educación*, 46(2). doi:10.15517/revedu.v46i2.49922
- Mena, J., Hennissen, P. ve Loughran, J. (2017). Developing pre-service teachers' professional knowledge of teaching: The influence of mentoring. *Teaching and Teacher Education*, 66, 47-59.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Ed. ve Çev.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. A. Altun ve A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem.
- Milliband, D. (2004). *Excellence and enrichment: New frontiers in music education*. Music for Life Conference (Vol. 3), London.
- Nikoçeviq-Kurti, E. (2023). Exploring the contribution of the five-factor mentoring model in advancing the pre-service teachers' personal and professional growth. *International Journal of Instruction*, 16(1), 469-488.
- Okyay, E. (1980). Ortaöğretimde müzik eğitiminin sorunları. N. Koç (Ed.), *Yükseköğretime giriş sorunları içinde* (s. 26-28). Türk Eğitim Derneği Bilim Dizisi Yayını. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5493/1654> adresinden erişildi.
- Öztutgan, Z. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının müzik eğitimine ilişkin öz-yeterlik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 574-593. doi:10.14520/adyusbd.351754
- Pitt, J. (2019). Communicating through musical play: Combining speech and language therapy practices with those of early childhood music education - The SALTMusic approach. *Music Education Research*, 22(1), 68-86. doi:10.1080/14613808.2019.1703927
- Polikoff, M. S., Desimone, L. M., Porter, A. C. ve Hochberg, E. D. (2015). Mentor policy and the quality of mentoring. *The Elementary School Journal*, 116(1), 76-102.
- Poulter, V. ve Cook, T. (2022). Teaching music in the early years in schools in challenging circumstances: developing student teacher competence and confidence through cycles of enactment. *Educational Action Research*, 30(2), 192-208. doi:10.1080/09650792.2020.1765185
- Rahman, S. A., Tuckerman, L., Vorley, T. ve Gherhes, C. (2021). Resilient research in the field: Insights and lessons from adapting qualitative research projects during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Qualitative Methods*, 20, 1-16. doi:10.1177/16094069211016106
- Rasulova, S. S. ve Tillahojayev, O. T. (2021). Peculiarities of training music teachers for innovative educational activities. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(4), 14-17.
- Robson, C. ve McCartan, K. (2016). *Real world research* (4. bs.). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Ruokonen, I., Tervaniemi, M. ve Reunamo, J. (2021). The significance of music in early childhood education and care of toddlers in Finland: An extensive observational study. *Music Education Research*, 23(5), 634-646.
- Saunders, T. C. ve Baker, D. S. (1991). In-service classroom teachers' perceptions of useful music skills and understandings. *Journal of Research in Music Education*, 39(3), 248-261. doi:10.2307/3344724
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (7. bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sungurtekin, Ş. ve Çakır İlhan, A. (2015). Müzik eğitimi yeterlikleri bağlamında sınıf öğretmeni "sanat ve estetik" yeterliklerinin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 53-73. doi:10.19171/uuefd.25893

- Tecimer Kasap, B. (2006). Geleceğin müzik öğretim elemanlarının yetiştirilmesi üzerine bir model program. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu bildirisi* içinde (s. 5-18). <https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/B-Kasap.pdf> adresinden erişildi.
- Tufan, S. (2006). Okul öncesi müzik öğretmenleri profili. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu bildirisi* içinde (s. 185-192). <https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/S-Tufan.pdf> adresinden erişildi.
- UNICEF. (2001). *Dünya çocuklarının durumu raporu: Erken çocukluk dönemi*. <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2001> adresinden erişildi.
- Vanderstoep, S. ve Johnston, D. (2009). *Research methods for everyday life: Blending qualitative and quantitative approaches*. San Francisco, CA: Jossey-Bass
- Welch, G. F. (2021) The challenge of ensuring effective early years music education by non-specialists, *Early Child Development and Care*, 191(12), 1972-1984. doi:10.1080/03004430.2020.1792895
- Williams, K. E., Barrett, M. S., Welch, G. F., Abad, V. ve Broughton, M. (2015). Associations between early shared music activities in the home and later child outcomes: Findings from the longitudinal study of Australian children. *Early Childhood Research Quarterly*, 31, 113-124. doi:10.1016/j.ecresq.2015.01.004
- Williams, R., Park, H. W. ve Breazeal, C. (2019). A is for artificial intelligence: The impact of artificial intelligence activities on young children's perceptions of robots. *Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI '19)* içinde (s. 1-11). New York: Association for Computing Machinery. doi:10.1145/3290605.3300677
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Young, S. (2021). Towards constructions of musical childhoods: Diversity and digital technologies. W. Brodsky ve W. Gruhn (Ed.), *Music in the lives of young children: An annotated anthology of research papers from early child development and care* içinde (1. bs., s. 14). Londra: Routledge. doi:10.4324/9781003090311
- Yin, R. (1984). *Case study research: Design and methods*. (3. bs.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Zeybek, G. ve Karataş, K. (2022). Öğretmenlik deneyimine ilk adım: öğretmenlik uygulaması sürecinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 973-990. doi:10.33206/mjss.995588